

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Francisci Tvrriani Societatis Iesv, Aduersùs Magdeburgenses Centuriatores pro Canonibus Apostolorum, & Epistolis Decretalibus Pontificum Apostolicorum, Libri Quinq[ue]

Torres, Francisco de

Coloniae, 1573

VD16 T 1629

Cap. XXIII. De ijs, qui epistolas Pontificu[m] apostolicoru[m] apud veteres citârunt: & responsio ad cap. dist. 19. Si Rom. quod Magd. in epistolas objiciunt, & quemadmodùm Nicolaus primus citatus ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-29685

utinam ad pœnitentiam confusi, dum facultas adest: sicut beatus Cyprianus ad Demetrianum scripsit, dum adhuc aliquid de seculo superest, quando enim, inquit, istinc excessum fuerit, nullus iam locus pœnitentiæ est, nullus satisfactionis effectus: hinc vita aut amittitur, aut tenetur. Hactenus de priore genere testium, dicendum est deinceps de altero.

De ijs, qui epistolas Pontificum Apostolicorum apud veteres citarunt, & responsio ad cap. Dist. 19. Si Rom. quod Magdeb. in epistolas obijciunt, & quemadmodum Nicolaus primus citatus testis contra epistolas à Magdeburgen. earum auctoritatem probet. Item de epistola Clementis prima ad Iacobum, libris Recognitionum præposita, & de altera epistola Clem. ex persona Petri ad Iacobum, de qua Photius. & de veteribus synodis, que epistolas Pont. Apostolicorum citarunt. Cap. 23.

Etsi nō est opus alios testes querere, vt summus orator pro Flacco dixit, vbi ipsi, qui iudices futuri sunt, testes esse possunt, nē tamen nobis deesse putentur, hoc quoque genus testiū producemus, nempe eorum, qui de his epistolis in libris suis meminere, earumque auctoritati testimonium dederunt: non loquor nunc de Pontificibus, qui contra omnē equitatem & rationem Magdeburgensibus suspecti sunt, sed de alijs. Ac primum, quia tanta est apud vos Gratiani auctoritas, quod vobis gratulor, vt eam nobis contra has epistolas obijciendam esse putaretis, merito, & quidem exemplo vestro admoniti, eos, qui ante Gratianum harum epistolarum decreta simili studio & industria collegerunt, quos ille postea imitatus & secutus est, vobis pro defensione earum, obijciemus viros magna auctoritate & excellenti doctrina, ac vitæ probitate, Iuonem dico episcopum Carnotensem, ante quadringentos quinquaginta annos, Burcardum episcopum Vormatiensem, adhuc eo antiquiorē, tum Anselmum Lucensem ante annos prope quingentos. hi enim, vt dixi, ante Gratianum harum epistolarum decreta studiosè collegerunt, & in certos locos communes distributa suis illa quidem authoribus assignarunt, vt sic digesta & notata, ad vsum ecclesiæ omnibus in promptu essent. Cepit verò primus hoc studiū ante annos nōgentos Ildorus Hispalensis hortatu 80. episcoporum, vt ipse in prologo his verbis scripsit: Cōpellor à multis tam episcopis, quam reliquis seruis Christi, canonum sententias colligere. & paulò post, Deinde quarundam epistolarum decreta viroꝝ Apostolicorum interseruimus, id est, Clementis, Anacleri, Euaristi, & cæterorum Apostolicorum, quas potuimus hactenus reperire epistolas, vsque ad Syluestrum Papam: postmodum verò Nicenam synodum constituimus, & deinceps reliqua decreta præsulum Romanorum vsque ad sanctum Gregorium. Hactenus Ildorus, An non est fide dignus author, & ex numero Patrum, sanctus Ildorus,

De collectoribus decretorum.

dorus, & ætate Caroli Magni antiquior? vnde didicit beatus Isidorus tribuere auctoritatem epistolis Pontificum Apostolicorum, nisi à maioribus suis? Quomodo ergò tam apertè fallere voluistis, vt diceretis, neque facile reperias has epistolas ab villo Patrum, aut fide digno authore ab hoc seculo vsque ad Caroli Magni ætatem citari. sic enim in accusatione vestra scripistis, an fortassè non citauit epistolas Pontificum Apostolicorum, qui eas & earum decreta ad vsum ecclesiæ catholicæ collegit, vt in promptu essent omnibus ad citandum? Nè autem hoc quoque opus Isidori fictum esse, more vestro dicatis, (hoc enim perfugium vobis parastis negandi omnia, quæ nisi negetis, vestra defendere non potestis) meminit eius Igmars Archiep. Rhemenfis in libro de varijs capitulis ecclesiasticis, c. 27. de translatione è Græco conciliorum & canonum. sic enim ait: Et beatus Isidorus in collectario suo de canonibus, quatuor editiones Niceni concilij compaginauit. & rursus cap. 33. non solàm meminit, sed laudat etiam. Hæc sunt, inquit, quæ prædictus Isidorus in collectario suo de canonibus diligentissimè præscripsit: quem utique si quis studiosè perlegerit, plenissimè illa, quæ nos summatim tetigimus, se inuenisse gaudebit. Vixit autem, vt scitis, Igmars Rhemenf sub Carolo & Ludouico filio, & ad eum Benedictus III. & Nicolaus primus epistolas scripserunt. In vno ergò Isidoro octuaginta episcoporum testimonium contra commentum vestrũ producimus. hi enim, nisi has epistolas Pontificum Apostolicorum, veras & omni sapientia & vtilitate plenas esse scirent, nunquàm sanctũ Isidorũ ad colligendũ coëgissent, vt idè Isidorus in Prologo suo testatur: sic enim ait: Scire autem vos volo 80. episcopos, qui hoc opus me incipere & perficere coëgissent, & quæ sequuntur. Igmars verò cap. 15. libri sui, quem paulò antè dixi, loquens de Symbolo Apostolorum, epistolam Clementis ad Iacobum fratrem Domini citat. & cap. 17. loquens de nono canone Apostolorum, epistolam Anacleti primam item citat: & cap. 18. loquens de non eijciendis episcopis, citat etiam eiusdem Anacleti epistolam 2. Possẽm hinc ex illo seculo Caroli & Ludouici citare testem epistolę Clementis, quæ vobis propter Iacobum fratrem Domini iam mortuum, valdè suspecta est, immodò opinione vestra planè conficta, & propter doctrinam beati Petri, quæ in ea recitatur, maximè odiosa: testem dico epistolam Nicolai primi, quam vos fictam esse, scio, non dicetis, tum nè vobis derogetis, qui testimonio epistolarũ Nicolai in centuria 9. abuti voluistis, id quod in aliorum quoque Pont. epistolis à sexto seculo facere cœpistis, tum nè simul totam causam regis Lotarij & Theupergæ vxoris, de qua epistola Nicolai scripta est, fictam facere videamini. Sic igitur ille in epistola ad Episcopos & Archiepiscopos in regno Lotarij, qui à matrimonio Theupergæ vxoris, propter pellicem discedere volebat, scripsit: Sermonem illius, qui nobis per beatum Clementem recitatur, attendite: Quid in hominum peccatis adulterio grauius? secundum nanquẽ in pœuis obtinet locum, Quoniam quidem

In Isidori prologo testimonium 80. episcoporum pro epistolis Pont. Apostolicorum.

Igmars Rhemenfis Archiep. ante anno 700. epistol. Clem. ad Iacob. & epistol. Anacleti citat.

dem primum habent illi, qui aberrant à Deo, etiam si sobriè vixerint. Propter quod vos, o presbyteri Ecclesiæ, Ecclesiam excolite, & adornate sp̄sam Christi ad pudiciã. Hæc Nicolaus ante annos septingentos ex epistola Clementis ad Iacobum, recitavit, immò hic Pont. Nicolaus totam hanc causam defensionis epistolarum pontificum Apostolicorũ, aduersus quosdam episcopos earum inimicos illis temporibus suscepit, quos quia Magdeburgenses ad dicendũ testimonium in epistolas Zephyrini, & aliorum omnium pontificum superiorum, in 3. Centuria produxerunt, nos rursus eorum testimonium in eosdem ipsos Magdeburgenses producamus, vt suo mucrone confodiantur: id est, à suis testibus redarguantur. Sed recitemus prius, quæ Magdeb. in 3. Centuria de epistolis pontificum tertij seculi scripserunt. Et fuisse, inquit, semper aliquos, qui has & superioris, & sequetium aliquot seculorum epistolas, à tempore, quo primum citari ceperunt, pro apocryphis & supposititijs habuerunt, eò quòd in codice canonum non inuenirentur, nec à Concilijs generalibus susceptæ & approbatæ vnquam essent, sed tantum à Romanis tanquam à suspectis & domesticis testibus iactarentur: apparet (inquiunt) ex Grat. dif. 17. cap. Si Romanorum pont. Hactenus Magdeb. Audiamus nunc testimonium illorum, qui ex isto capite Gratiani in epistolas pontificum citati sunt testes, auctore Nicolao primo, cuius testimonio vsi sunt Magdeb. vt intelligant omnes, rectè & istos, sicut Daniel iniquis illis iudicibus Israel dixit, in caput suum mentiros esse: Quanquam quidam (inquit) vestrum scripserint, haud illa decretalia priscorum pontificum in toto canonum codicis corpore esse descripta, & idè inter canones non esse assumenda, cum & ipsi, vbi suæ intentioni hæc suffragari cõspiciunt, in omnibus illis indifferenter vtantur: & solùm nunc ad diminutionem Sedis Apostolicæ potestatis, & suorum augmentum priuilegiorum, minùs accepta esse perhibeant. Ergò illi, qui inter Episcopos & Archiepiscopos Galliæ, ad quos Nicolaus scripsit, sic sentiebant, veras esse priscorum pontificum epistolas confitebantur, quas vos negatis, non enim contendissent non esse eas inter Canones referendas, si (vt vos vultis) apocryphas & supposititias, ac nõ potiùs veras, & suorum authorum esse putarent. aliud est enim, negare veras esse, quod vos facitis: aliud, negare earum autoritate priuilegia sua abrogari, quod illi faciebant. Deindè si suppositas esse illi credidissent, nunquam earum testimonio vsi essent, vt quidem vsos esse, testis vester, idemq; noster Nicolaus pontifex testatur. Præterea solùm ad diminutionem potestatis Sedis Apostolicæ, & ad augmentum suorum priuilegiorum, vt idem testis Nicolaus ait, illa decretalia pontificum minùs accepta esse illi perhibebant: at vos Magd. non ad diminutionem solùm potestatis Sedis Apostolicæ, epistolas priscorum pontificum negatis: hoc enim faceretis, si tantum decretum de appellationibus repudiaretis, sed ad diminutionem dogmatum catholicorum, & ad defensionem doctrinæ vestræ, quam, nisi epistolas il-

Daniel. 13.

Quemadmodum cap. Si Rom. dif. 19. à Magd. obiectum, in eos retorquetur.

las ne-

las negetis, aliter defendere non potestis. sentitis ne iam Magd. quòd testi-
 monium tribuant epistolis contra vos vestri illi testes? Sed prosequamur
 reliqua, & videamus, quemadmodum contra illos Nicolaus testis Magde- *Quomodo tes-*
 burgensium non quidem veritatem epistolarum, quam illi ipsi confiteban- *tis à Magd.*
 tur, sed auctoritatem, quam negabant, probet: quo magis intelligatis, quã- *citatus con-*
 tum inter vos & illos, quorù similes videri voluistis, distet. Si idem (inquit) *tra epistolas,*
 non esse decretales epistolas priscorum pontificum admittendas dicunt, *authoritatem*
 quia in codice canonum non habentur adscriptæ, ergò neq; sancti Grego- *epistolarum*
 rij, nec vllius alterius, qui ante ipsum fuit, vel post ipsum est, aliquod insti- *probet.*
 tutum, vel rescriptum recipiendum est, eò quòd in codice canonum non
 habeatur adscriptum. Ergò doctrinam eorum & sanctiones, quæ ab omni
 lingua venerantur, quia in codice canonum non habentur adscriptæ, de co-
 dicibus suis abradant: vt quid vel membranas occupant, postquam nõ ha-
 bentur acceptæ? tamen illud vos callidiùs, quàm illi, quòd non putâstis
 consentaneum esse, confiteri veras illorum pontificum Apostolicorù epi- *Quomodo te-*
 stas, & non habere eas acceptas & ratas. Constat ergò, non de veritate, *stes ex episto-*
 epistolarum priscorum pontificum, sed de earum auctoritate canonica, *la Nicolai cõs-*
 testes illos disceptâsse, quos Magd. ex epistola Nicolai apud Gratianum in *tra epistolas*
 eadem epistolas citârunt. Pergit verò Nicolaus refellere illos, & episto- *citati, verita-*
 larum illarum canonicam auctoritatem, quam negabant, probare decre- *tem earum*
 torum Leonis & Gelasij, quos recipiebant, auctoritate. Restat (inquit) ni- *confiteantur.*
 mirum, quòd decretales epistolæ Romanorù pont. sunt recipiendæ, etsi nõ
 sunt codici Canonum compaginatæ, quoniam inter ipsos Canones vnum
 beati Leonis capitulum constat esse permixtum, quo ita omnia decretalia *Leonis Magni*
 constituta à Sede Apostolica, custodiri mandantur, vt si quis in illa com- *testimonium*
 miserit, nouerit sibi veniam denegari. dixit enim c. 10. suarù decretalium: *pro epistolis*
 Nè quid verò sit, quod prætermitti à nobis fortè credatur, omnia decreta- *pontificum*
 lia constituta tam bonæ recordationis Innocentij, quàm omnium præde- *Apostolicorù.*
 cessorum, quæ de ecclesiasticis ordinibus, & canonù promulgata sunt di-
 sciplinis, ita nostra declaratione custodiri mādamus, vt si quis in illa com-
 miserit, veniam sibi nouerit deinceps denegari. Dicendo verò omnia de-
 cretalia constituta, nullum de decretalibus constitutis prætermisit, quod
 non mandauerit esse custodiendum: & rursus asserendo omnium præde-
 cessorum nostrorum, nullum pontificum Rom. qui ante se fuerūt, excepit.
 & paulò post, Itaq; nihil interest, vtrùm sint omnia, nec ne, decretalia Sedis
 Apostolicæ statuta, inter canones cõciliorum immixta, cum omnia in vno
 corpore compaginari non possint, & illa eis intersint, quæ firmitatem ijs,
 quæ defunt, & vigorem suum assignent. Hoc dixit Nicolaus præpter ista
 duo decreta Innocentij & Leonis, quæ sunt inter canones, quibus prisco-
 rum pontificum epistolæ confirmantur. Benè autem habet, quòd Magde-
 epistolas Leonis non negant veras esse, quarum testimonio ipsi in Centu- *Gelasij testi-*
 rij aliquandò vti solent, vel, vt meliùs dicam, abuti: nec epistolas Gelasij *monium pro*
 negant:

*epistolis p̄o
tiscum Apo
Solitorum.*

negant: de quo subiūgit idem Nicolaus: Consonat autem huic beatissimo Leoni Papæ etiam facundiss. sanctus in decretis suis Papa Gelasius, ita in-
quiens: Decretales epistolæ, quas beatissimi Papæ diuersis temporibus ab Vrbe Roma pro diuersorum patrum consultatione dederunt, venerabiliter suscipiendas decernimus. in quo notandum est, inquit, quod non dixit, Decretales epistolas, quæ inter canones habentur, vel quas moderni pontifices dederunt: sed, Quas beatissimi papæ diuersis temporibus ab Vrbe Roma dederunt. Dicens autem, diuersis temporibus, etiam illa tempora vir sanctus comprehendit, quæ crebrescentibus paganorum persecutionibus, ad Sedem Apostolicam deferri causas episcoporum difficilimè permittebant. Hactenus Nicolaus. Cùm igitur Magdeb. episcopos quosdam Galliarum, testes in epistolas priscorum pontificum citauerint, qui nunquam eas epistolas, falsas & suppositas esse dixerunt, sed potius veras esse & suorum authorum, quorum esse feruntur, confessi sunt: superest, vt Magdeburgensibus dicamus, vt iterum repetam, quod Daniel illis senibus inueteratis dierum malorum, & iniquis iudicibus, Rectè & vos mentiti estis in caput vestrum: ipsi enim vestri testes, vos condemnant: qui satis veras esse epistolas aiebant, quarum testimonio, cum è resua erat, vtentur: illud tantum obijcientes, non esse inter canones relatas. Sed de his satis. De-

Dan. 13.

*Testimonium
epistola Cle-
men. ad Iaco-
bum, in Pho-
tio Constant.*

indè Photius patriarcha Constantinopolitanus, eruditissimus author, ante annos item septingentos, in eo opere, quod de libris à se lectis composuit, quod Bibliothecam appellauit, epistolas duas Clementis ad Corinthios, & aliam eiusdem Clementis ad Iacobum fratrem Domini, se ait legisse. An negabitis, satis idoneum testem esse antiquitatis epistolæ huius, Photium Græcum authorem, hominem præsertim parùm Ecclesiæ Latine studiosum, immò aliquandò æmulum & obrectatorem? An dicetis blandiri voluisse, & in gratiam Ecclesiæ Latine epistolam circa tempora Caroli Magni, vt vos somniastis, fictam, inter libros veterum à se lectos, referre voluisse? Quid hoc amentius? Accedit etiam testis epistolæ Clementis ad Iacobum fratrem Domini, his omnibus, quos dixi, antiquior Rufinus To-

*Testimonium
eiusdem epist.
in Rufino aus-
se annos mil-
le cc.*

ranus, qui in prologo librorum eiusdem Clementis de beati Petri cum Simone Mago disputationibus, affirmat, olim hanc epistolam interpretatam esse & editam: quodq; in ea de omni ordine ecclesiastico contineretur, id quod Magdeburgenses premit, & ferre non possunt. Verrisse autem Rufinum è Græco in Latinum libros istos, quos dixi, in quorum prologo hoc testimonium epistolæ Clementis tribuit, Testis est Gennadius vetus author, in scriptoribus Ecclesiasticis. Illud autem, quod fortasè parùm rem consideranti autoritatè epistolæ imminuere videri posset, quod in principio librorum eiusdem Clementis de Petri sermonibus & disputationibus cum Simone, quos ab hæreticis deprauatos fuisse Epiphanius, Hierony. & ipse idem eorum interpres Rufinus, testes sunt, ab eodem Clemente collocata est, vt Photius quoque Constantinopolitanus in bibliotheca

Gennadius.

sua

sua testatur, & vt nos in ipso exemplari Græco vidimus: hoc, inquam, authoritatem eius non cleuat, sed magis auget: siquidem propter magnam epistolæ authoritatem factum est, vt ab illis libris separaretur, & reliquis epistolis eiusdem Clementis adiungeretur. Itaq; sicut ex libro Enoch apocrypho, ab apostolo Iuda testimonium, quod inde in epistola sua citat, separatum est, & canonica authoritate deinceps sancitum, sic epistola Clementis ad Iacobum fratrem Domini, quæ continet doctrinam beati Petri in ordinatione Clementis, & in ea, vt idem Rufinus ait, de omni ordine ecclesiastico continetur, vt ecclesiasticam authoritatem, quæ ei debebatur, haberet, meritò à libris illis Clementis, quos hæretici contaminare iam tunc ausi erant, à Sanctis patribus olim seiuncta est. quæ enim alia causa esse potuit, nisi hæc, cur quibus libris ab authore præposita fuerat, olim ab eis separata, & separatim translata, atque edita fuisset? aut si Rufinus propriam horum librorum esse putabat, cur eam toti operi non præposuit? Authoritas igitur ecclesiasticæ consuetudinis, quæ illam iam inter decretales epistolas pontificum apostolicorum receperat, hoc fecit. Hinc quoq; factum est, vt altera epistola Clementis ex persona Petri ad eundem Iacobum, quæ in altera editione similibus librorum ferebatur, non sic fuerit separata, & inter cæteras epistolas decretales relata, quia scilicet nullum decretum continebat: nihil enim aliud agebat, quàm monere & hortari, vt libri isti sermonum Petri, non communicarentur cum alienis à religione Christiana, neq; cum vllis alijs, nisi probatis: quod iam tunc (inquit Petrus) sermones sui falsis interpretationibus deprauarentur, quasi ipse sic sentiret, vt hæretici aiebant, tametsi non sic prædicare auderet. deinde subiungit, οἱ δὲ οὐκ οἶδα πῶς τὸν ἐμὸν νοῦν ἐπαγγελλόμενοι οὐσ' ἤκισταν ἐξ ἐμοῦ λόγους, ἐμοῦ τοῦ εἰπόντος αὐτοὺς φρονιμώτερον ἐπιχειροῦσιν ἐρμηνεύειν λέγοντες τοῖς ὑπ' αὐτῶν κατηχημένοις τοῦτο εἶναι τὸ ἐμὸν φρόνημα, δ' ἐγὼ οὐδὲ ἐνεθυμήθην, εἰ δὲ ἐμοῦ ἐτι περίοντος τοιαῦτα τοιμῶσι καταψεύδουσθαι, ποσῶ γε μᾶλλον μετ' ἐμὲ ποιεῖν οἱ μετ' ἐμὲ τοιμῶσσι. Qui (inquit) nescio quomodo meam mentem profitentes, Sermones, quos ex me audiētur, magis intelligenter, q̄ ego, qui eos locutus sum interpretari conātur, affirmātes ijs, quos erudiūt, hūc esse sensum meum, quæ ego ne cogitauī quidē. quod si, me adhuc viuēte, hæc mentiri audent, quāto magis idē post me, qui me consequentur, audebunt? Valdē hæc congruunt cū eo, quod sanctus Irenæus lib. 3. c. 4. scribit de hæreticis illis, qui non solum presbyteris, sed etiam Apostolis esse sapientiores, & sinceram inuenisse veritatem. Redeo ad epistolam Clementis ad Iacobum fratrem Domini, cui etiam testimonium tribuerunt 18. Episcopi ante annos mille centum sub Theodosio minore, in Synodo Vasensi prouinciæ Narbonensis cōgregati. Recitemus testimonium: sic enim aiunt cap. 6. Ex episto-

De epistola
Clem. ad Iacobum, præposita libris
Recogn.

De altera epistola Clementis ex persona Petri ad Iacobum.

Testimonium epistolæ Clementis ad Iacobum in Synodo Vasensi 18. Episcoporum, ante annos mille cētum.

la sancti Clementis vtilia quæq; præfenti tempore Ecclesijs necessaria, sunt honorificè præponenda: & cum reuerentia ab omnibus fidelibus, ac præcipuè Clericis recipienda. Ex quibus quod specialiter placuit, propter venerandam antiquitatem, statutis præsentibus roboramus, quod supradictus beatus martyr de beatissimi Petri Apostoli institutione cõmemorat, dicens: Quædam etiam ex vobismetipsis intelligere debetis, si quæ sint, quæ ipse (de Episcopo loquuntur) propter insidias hominum malorum, non potest euidentius & manifestius proloqui: verbi gratia, Si inimicus est alicui pro actibus suis, vos nolite expectare, & quæ sequuntur, nè omnia recitem. Iam ne vident Magdeburgenses tot veterum testimonium locupletissimum testimonium antiquitatis venerandæ huius epistolæ? Quod si ab illis iam tunc tam veneranda erat epistolæ huius antiquitas, & cum tanta reuerentia recipienda esse ob venerandam eius antiquitatem: quæ indè sumebant, iudicârunt: quanto magis à nobis, qui post illos amplius mille cõtum annis sequimur, veneranda & colenda est? itè in Conc. Metensi, celebrato ab archiepiscopo Treuerensi Rotbodo, siue Roboto, & episcopo Viridunensi, & Arnaldo episcopo Tullensi cum multis sacerdotibus ante annos sexcentos & amplius, c. 8. Quæsitum est (ingr) à sancta Synodo, quid de ijs sacra fieri auctoritas iuberet, qui cū prædictis excommunicatis communionem habeant: nã non tantum laici, verum etiã presbyteri in celebratione Missæ excommunicatos recipiunt: & quid de ijs, qui in eadem excommunicatione mortui fuerint? deindè subiungit, Verum ad hæc tanta auctoritas prolata est, Sanctus Petrus Apostolus in ordinatione S. Clementis ita plebes alloquitur: Si inimicus est alicui pro actibus suis, vos cū illo nolite amici esse, & prudenter obseruare debetis, auertere vos ab eo, cui ipsum sentitis aduersum: sed neque loqui ijs, quibus ipse non loquitur. Istius transgressores S. Petrus & omnis auctoritas excommunicat. Haftenus Synodus, quæ non solum testimonium epistolæ Clementis citauit, sed quantè id testimonium auctoritatis esset, testata est, cùm ait: Verum ad hæc tanta auctoritas prolata est, S. Petrus in ordinatione Clementis, & quæ sequuntur. Deniq; vt hoc genus testimoniorum finiam, quia Magdeburgenses nobis vnum tantum testem

*Testimonium
grauissimum
epistolæ Clem.
ad Iacobum, &
Anacleti, &
Alexandri in
Synodo Germanica ante
annos DC.*

produxerunt monachum cognomento Kaltheisen, Germanum, vt opinor, cui tantum fidei tribui voluerunt, vt eius testimonium solius: in epistolâ Clem. ad Iacobum, & Anacleti satis esse crederent. idcirco, quando tam religiofa in dicendis testimonij natio Germanica putatur, eosdem postremo hoc loco nationis suæ testibus conuincam: In Triburiensi enim Synodo, Arnaldo Imperatore, ante annos amplius sexcentos, epistolæ Clementis ad Iacobum, Anacleti, Alexandri, & aliorum Pontificum epistolis non semel & iterum, sed sæpius testimonium fidei dederunt vigintiduo Episcopi: Moguntiacensis, Agrippinens, Treuirens, Frising, Eistatensis, Radasbonens, Augustanens, Constantiens, Curien, Basileens, Strazburgen, Spirens, Vormatiens, Brumens, Vuiridunens, Hiltineshermeneus, Vuirziburgen, Haluarastatens, Metens, Nidensis,

miden, Padatbrunen, Osnebrugen. Conferte nunc Magdeburgenses Centuriatores tempora nostrorum testium, numerum, fidem, & auctoritatem cum vno vestro Kalthaisen, recenti & teste ignoto, qui ante annos sexaginta non amplius, in epistolas, quas prius oderat, testimonium dixit. immo venit mihi in mentem, ut vobis dicam quod quidam optimus & eloquentiss. patronus caesarum, alijs, qui ignotos quoque testes quaerebant, olim dixit, a testibus quaeritis ignotis, ipsi coniectura nihil iudicabitis? & de quibus alijs testes esse debetis, de ijs ipsi alios testes audietis? Ac coniectura quidem facile est iudicare, epistolas scripsisse priscos illos & Apostolicos pontifices. Etenim si fuit aliquando necessesse, ut posteriores pontifices saepe ac multas decretales epistolas, cum pax ecclesiarum erat, scriberent: quanto magis fuisset iudicandum est, cum erant bella, pugnae, pericula, cum magistratus, imperatores, reges, populi, ciuitates, gentes, domestici, alieni, Christianis insidiabantur? cum nullos coetus iniri, nulla concilia Christianorum haberi patiebantur? an non sancti Apostoli cum epistolas scripserunt, exemplum epistolas scribendi, successoribus praebuerunt? ac, si is, qui praest, in solitudine, ut Apostolus ait, praesse debet, an non pertinet ad sollicitudinem ad absentes scribere? debet enim talis esse episcopus, ut sicut idem Apostolus ad Titum scripsit, potes sit exhortari in doctrina sana, & eos, qui contradicunt, arguere: Hoc autem apud absentes, nisi per epistolam, fieri non potest. sic Dionysius, Ignatius, & Polycarpus Apostolorum discipuli, epistolas, quae adhuc extant, scripserunt. Verum, inquiet Magdeb. non enim negare se, quin epistolas Apostolici pontifices scribere & potuissent, & debuissent, sed scripsisse has, quas habemus, hoc negare. Sed quomodo non negent, cum nisi negent, neque doctrinam, neque sectae suae disciplinam defendere villo modo possint? Atqui nos, quaecumque in eas haecenus obijcere potuerunt, plane falsa esse docuimus: & puto me Magdeburgensibus affatim satisfecisse. ac ipsi quidem alia argumenta, aut alios testes non habent, nobis vero cum vtrunque suppetat, quid eis superest, nisi ut vel alias epistolas ab illis pontificibus scriptas proferant, si has negant, & alias scripsisse concedunt: aut has sanctissimas & grauisimas, ac omni memoria antiquiores, quas longinquitas temporis, excipiente memoria, & ecclesia eis vrente, consecrauit, recipiant, si a communi hominum more ac ratione abhorreere nolunt. Repetam enim hic, quod ex Platonis lib. 7. de legibus iterum memini, cum antiquitate canonum Apostolorum libro primo defenderem, omnes homines, inquit, eas leges venerari solere, vererique in eis quicquam nouare, in quibus adoleuerunt, educatique essent: quaeque diuina quadam sorte multis seculis immutabiles permanissent: neque recordarentur, nec audissent, aliter eas villo vno tempore habuisse. Haec Plato: quae cum nostra sint, quia recte ab illo dicta sunt, licet ea ad nostram causam transferre, id est, ad defensionem epistolarum, quae decretis & legibus ecclesiasticis plenae sunt, quas diuina quadam prouidentia tam multos seculis immutabiles mansisse, ne ipsi quidem, qui

Quam sit probabile, scripsisse epistolas primos illos pontifices Apostolicos post beatum Petrum.

Tit. 1.

Quid Plato de antiquis, & nunquam mutatis legibus, scripsisse

Quam multis
seculis episto-
le pontificum
Apostolicorum
immutabiles
permanerint.

cas negant, negare possunt: cum neque recordentur, nec audierint, nec ex memoria omnium seculorum cognoscere possint, aliter eas unquam habuisse, quam nunc habeant. Quod si hoc rursus Centuriatores adhuc negent, nepe multis seculis immutabiles mansisse, nos non unum aut alterum, sed plures testes habemus, tot saltem seculis non fuisse mutatas, quor ab Iſidori Hispanensis ætate vsque ad nos fluxerunt. is enim easdem epistolas ad usum ecclesie catholice ante annos nongentos in unum collegit, & tales eas posteris reliquit, quales nunc habemus, quarum doctrina & decretis semper ecclesia catholica vsa est, & nunc vitur. Sed cum Magd. has pontificum Apostolicorum epistolas, propter doctrinam & Apostolicas traditiones decretorum, que in eis feruntur, quibus tota Luteranorum disciplina coarguitur & fragitur, negent, & eas tanto studio oppugnent, & delere cupiant, & nos easdem rursus tanquam testes sanctissimos traditionum studiosè defendamus: rogabo eos, si istis ipsis decretis propter rationem & autoritatem, qua consistunt, adhuc vitur ecclesia, eorumque consuetudo ex Apostolica traditione perfecta, in ecclesiastica disciplina semper viget, an decreta ista minus valebunt, si has epistolas, ut ipsi cupiunt & laborant, dicam, non haberemus? frustra igitur Magdeburgenses in eo laborant & sudant, in quo nihil ab eis hactenus profectum est, neque proficitur, neque profici potest. Consuetudinem enim omnium ecclesiarum tollere non possunt: immo neque negare, nisi ex eorum numero esse pergant, quos Apostolus contentiosos vocavit, id est, qui obedire nolunt ecclesijs, earumque consuetudines, ex Apostolica traditione profectas, & fideliter omni tempore conservatas, tenere: quos in alio loco idem Apostolus subuersos, & proprio iudicio condemnatos esse dicit. Coniectura itaque, ut paulò antè dicebam, facile est perspicere, scripsisse quidem epistolas aliquas pontifices illos Apostolicos, quorum epistolas Magdeburgenses nunc negant: scripsisse verò has, quas habemus, quia non ita facile est argumentis & indicijs ac coniecturis cognoscere & iudicare: superest, ut proximo capite, eodemque extremo, aliquanto fufius de hoc agamus.

1. Cor. 11.

Tit. 3.

De decretis epistolarum quinque Clementis, quomodo non auctoritate ipsarum epistolarum, sed consuetudinis omnium Dei Ecclesiarum, a sanctis Apostolis instituta & tradita consistant, & de argumentis antiquitatis, que ex ijs ipsis decretis earum colliguntur, & quomodo probetur, scriptas esse Græcè, & de alijs quibusdam observationibus, item de epistolis 3. Anacleti, & de decretis earum, & que in ipsis vestigia illius ætatis, qua scripte sunt, impressa cernantur, & que argumenta, scriptas esse Latine. Cap. 24.

ERgò quia paulò antè à Magd. requirebam, ut relictis testibus ignotis, a quibus ipsi coniectura iudicarent, opere precium est, ut doceamus eos experiri in epistolis ipsis, quemadmodum coniectura de ijs ipsis episto-